

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

«Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ» КЕАҚ

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«GYLYM JÁNE BILIM - 2023»
XVIII Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XVIII Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«GYLYM JÁNE BILIM - 2023»**

**PROCEEDINGS
of the XVIII International Scientific Conference
for students and young scholars
«GYLYM JÁNE BILIM - 2023»**

**2023
Астана**

УДК 001+37
ББК 72+74
G99

«GYLYM JÁNE BILIM – 2023» студенттер мен жас ғалымдардың XVIII Халықаралық ғылыми конференциясы = XVIII Международная научная конференция студентов и молодых ученых «GYLYM JÁNE BILIM – 2023» = The XVIII International Scientific Conference for students and young scholars «GYLYM JÁNE BILIM – 2023». – Астана: – 6865 б. - қазақша, орысша, ағылшынша.

ISBN 978-601-337-871-8

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 001+37
ББК 72+74

ISBN 978-601-337-871-8

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, 2023

шешімдерге инвестиция сала отырып, біз барлығының өркендеуі үшін қажетті ресурстарға қол жеткізе алатын әділетті қоғам құру үшін жұмыс істей аламыз.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Біріккен Ұлттар Ұйымы. (2021). Білім беру және кедейлікті жою. Біріккен Ұлттар Ұйымы. <https://www.un.org/development/desa/disabilities/resources/education-and-poverty-eradication.html>
2. Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы. (2021). Денсаулық және кедейлік. Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы. https://www.who.int/health-topics/poverty#tab=tab_1
3. Аз қамтылған азаматтарға арналған Ұлттық тұрғын үй коалициясы. (2021). Шешімдер. Аз қамтылған азаматтарға арналған Ұлттық тұрғын үй коалициясы. <https://nlihc.org/explore-issues/solutions>
4. Экономикалық саясат институты. (2021). Жалақы, табыс және байлық. Экономикалық саясат институты. <https://www.epi.org/wages-incomes-and-wealth/>
5. Американдық психологиялық қауымдастық. (2021). Әлеуметтік оқшаулану және жалғыздық. Американдық психологиялық қауымдастық. <https://www.apa.org/pi/about/newsletter/2018/03/social-isolation-loneliness>

УДК 33.338

БИЗНЕСТІ БАСҚАРУДАҒЫ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТӘСІЛДЕР ЖӘНЕ ОЛАРДЫ ҚОЛДАНУ: ҚР КОМПАНИЯЛАРЫНЫҢ МЫСАЛЫНДА

Бархитова Жадыра Шахмартовна
Barkhitova2000@gmail.com

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия Ұлттық университеті Экономика факультеті,
7М04117 – «Инновациялық менеджмент» білім беру бағдарламасының 2 курс магистранты
Ғылыми жетекші - э.ғ.к., доцент Н. К. Шамишева

Аннотация:

Бұл мақалада автор бизнес-процестерді тиімді басқару үшін қолдана алатын әртүрлі әдістер мен тәсілдерді қолдануды ҚР компанияларының мысалында қарастырады. Мақалада келесі инновациялық тәсілдер қарастырылады: бизнесті цифрландыру, жобаларды басқарудың икемді әдістемелері, тәуекелдерді басқару, адам ресурстарын басқару және экожүйелік тәсіл. Сондай-ақ, осы тәсілдерді қолданатын компаниялардың мысалдары келтіріліп, олардың нәтижелері талданады.

Негізгі сөздер: инновация, инновациялық тәсілдер, бизнесті басқару, цифрландыру, тәуелдерді басқару, Жасанды Интеллект, жобаларды басқарудың икемді әдістемелері.

Қазіргі уақытта бизнестің табысты болуына әсер ететін көптеген факторлардың ішінде ең маңыздыларының бірі инновация болып табылады. Бизнесті басқарудың инновациялық тәсілдері компанияларға жаңа деңгейге шығуға, өнімдер мен қызметтердің сапасын жақсартуға, нарықтағы бәсекеге қабілеттілікті арттыруға және пайданы арттыруға көмектеседі. Бұл мақалада біз бизнесті тиімдірек басқаруға көмектесетін бірнеше инновациялық тәсілдерді қарастырамыз [1].

Бірінші инновациялық тәсіл – бизнесті цифрландыру. Бүгінгі таңда компаниялардың көпшілігі бизнес-процестерді автоматтандыру, тұтынушылар тәжірибесін жақсарту және

өнімділікті арттыру үшін цифрлық технологияларды пайдаланады. Бұл бұлттық технологияларды, деректерді талдауды және жасанды интеллектті пайдалануды қамтиды.

Бизнесті цифрландыру – бизнестің тиімділігі мен бәсекеге қабілеттілігін арттыру мақсатында цифрлық технологияларды қолдану процесі [2].

Қазақстандағы бизнесті цифрландырудың бір мысалы Kaspi.kz. Бұл электрондық коммерцияны, онлайн-банкингті, электронды төлемдерді және басқа да көптеген қызметтерді ұсынатын елдегі ең ірі финтех платформасы. Kaspi.kz – цифрлық технологиялар бизнес-процестерді қалай өзгерте алатынын және нарықтағы табысқа жетелейтін тамаша мысал.

Kaspi.kz-ті цифрландырудағы маңызды сәттердің бірі Kaspi Gold жеке төлем жүйесін құру болды. Бұл жүйе компанияға электронды төлемдер көлемін ұлғайтуға және оларды өңдеу уақытын қысқартуға мүмкіндік берді. Сонымен қатар, Kaspi.kz онлайн несиелеу жүйесін енгізді, бұл клиенттерге банкке бармай-ақ несиені және көптеген қағаз құжаттарын тез алуға мүмкіндік берді.

Kaspi.kz цифрландыруының тағы бір маңызды аспектісі – деректерді талдау жүйесін пайдалану. Бұл жүйе арқылы компания өз тұтынушыларының мінез-құлқы туралы деректерді жинайды және талдайды, бұл оған тұтынушылардың қажеттіліктері мен қалауларын жақсы түсінуге және олар үшін неғұрлым ыңғайлы қызметтерді жасауға мүмкіндік береді.

Осылайша, Kaspi.kz Қазақстан Республикасындағы бизнесті цифрландырудың нарықтық табысқа әкелетінінің тамаша мысалы болып табылады. Жаңа технологияларды енгізу компанияға электронды төлемдердің көлемін ұлғайтуға, оларды өңдеу уақытын қысқартуға және өз клиенттеріне ыңғайлы қызметтерді жасауға мүмкіндік берді. Сонымен қатар, деректерді талдау жүйесін пайдалану компанияға тұтынушылардың қажеттіліктері мен қалауларын жақсы түсінуге көмектесті, бұл компанияның қызметтерін дамыту мен жетілдірудің маңызды факторына айналды [3].

Екінші инновациялық тәсіл – жобаларды басқарудың икемді әдістемелері. Жобаларды басқарудың дәстүрлі әдістері ұзақ мерзімді жоспарлар мен қатаң негіздерге бағытталғанымен, епті әдістемелер компанияларға сыртқы ортадағы өзгерістерге тез жауап беруге және оларға тез бейімделуге мүмкіндік береді. Олар қайталанатын әзірлеу процесіне негізделген және жобаларды серпінді және тиімді түрде басқаруға мүмкіндік береді.

Agile жобаларды басқару әдістемелері – тапсырмаларды орындау процесінде икемділік пен бейімделгіштікке негізделген жобаны басқарудың жаңа тәсілі. Олар бастапқы кезеңде қатаң жоспарлар мен жобаның барлық кезеңдерін нақты анықтауды талап ететін дәстүрлі әдістемелерден ерекшеленеді.

Scrum – жобаны басқарудың ең танымал әдістерінің бірі. Scrum жобаны 1-ден 4 аптаға дейін созылатын «спринттер» деп аталатын қысқа итерацияларға бөлуді ұсынады. Әрбір спринт белгілі бір мақсаттан басталады, содан кейін спринт кезінде команда сол мақсатқа қарай жұмыс істейді. Спринт аяқталғаннан кейін команда қорытындыларды талқылау және келесі спринтті жоспарлау үшін жиналыс өткізеді.

Жобаны басқарудың тағы бір әдістемесі - Канбан. Канбан жобаның барлық тапсырмаларын және олардың күйін көрсететін көрнекі тақтаны пайдаланады. Бұл командаға нақты уақытта қандай тапсырмалар орындалып жатқанын, орындалғанын және әлі басталмағанын көруге көмектеседі.

Agile жобаларды басқару әдістемелері әсіресе ақпараттық технологиялар немесе маркетинг сияқты өзгермелі жағдайларға жылдам бейімделу қажет салаларда пайдалы. Дегенмен, олар жобалар белгісіздікке және өзгерістерге тез жауап беру қажеттілігіне тап болуы мүмкін басқа салаларда да қолданылуы мүмкін [4].

Қазақстан Республикасында икемді жобаларды басқару әдістемелері әртүрлі компанияларда, әсіресе IT секторында кеңінен қолданылады. Мысалы, бағдарламалық қамтамасыз ету мен IT қызметтерін әзірлейтін QAZAQ Solutions компаниясын қарастырайық.

QAZAQ Solutions жүйесінде жобаларды басқарудың икемді әдістемелерін сәтті қолданудың бір мысалы Қазақстандағы ең ірі автотасымалдаушылардың бірі үшін автопаркті басқару жүйесін дамыту жобасы болып табылады. Жобаны 10 маманнан тұратын топ Scrum әдістемесі арқылы 6 ай ішінде аяқтады. Жоба барысында күн сайын қысқа кездесулер өткізіліп, онда топ ағымдағы міндеттер мен жұмыс барысын талқылады. Сонымен қатар, 2-ден 4 аптаға дейін созылатын спринттер тұтынушылардың талаптарындағы өзгерістерге тез жауап беруге және жаңа функцияларды енгізуге мүмкіндік берді.

Жобаларды басқарудың икемді әдістемелерін пайдалану QAZAQ Solutions компаниясына жұмыстың жоғары тиімділігіне қол жеткізуге және жоба мақсаттарына жылдам қол жеткізуді қамтамасыз етуге мүмкіндік берді. Бұл жобаны басқарудың епті әдістемелерін нақты іскерлік жағдайларға қалай қолдануға болатынының және компания мен оның тұтынушыларына айтарлықтай пайда әкелетінінің мысалы [5].

Үшінші инновациялық тәсіл – тәуекелдерді басқару. Жылдам өзгертін экономикалық жағдайда компаниялар тәуекелдерге дайын болуы және оларға тез жауап бере алуы керек. Тәуекелдерді басқарудың инновациялық тәжірибелері тәуекелдерді болжау және азайту үшін деректерді талдауды, жасанды интеллект пен машиналық оқытуды пайдалануды қамтиды.

Қазақстандағы IT-компаниялар да өз бизнесінің тұрақтылығы мен табыстылығын қамтамасыз етудің тиімді құралы ретінде тәуекелдерді басқаруды пайдаланады. Бір мысал, Қазақстандағы ең ірі интернет холдингтердің бірі болып табылатын Chocofamily.

Chocofamily тұрақтылық пен тиімділікті қамтамасыз ету үшін тәуекелдерді басқару бизнестің барлық аспектілеріне енгізілуі керек деген қағиданы ұстанады. Компания ықтимал проблемаларды анықтау және жағымсыз салдарды азайту үшін тәуекелдерді бағалау және басқару әдістерін белсенді түрде қолданады.

Мысалы, 2020 жылы Chocofamily COVID-19 пандемиясына қатысты тәуекелдерді басқару стратегиясын әзірледі. Компания тәуекелдерді талдап, оларды азайту шараларын әзірлейтін топ құрды. Қызметкерлердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету, оның ішінде қашықтан жұмыс істеуге көшу бойынша шаралар қабылданып, пандемия кезінде бизнестің тұрақтылығын қамтамасыз ету бойынша жоспарлар әзірленді.

Сонымен қатар, Chocofamily тәуекелдерді бағалау және басқару үшін технологияны белсенді пайдаланады. Мысалы, компания тәуекелдерді нақты уақыт режимінде бақылауға және оларды азайту шараларын қабылдауға мүмкіндік беретін тәуекелдерді бақылау жүйелерін пайдаланады.

Осылайша, тәуекелдерді басқару компанияларға белгісіздік пен тәуекел жағдайында тұрақтылық пен табысқа жетуге көмектесетін бизнесті басқарудың маңызды инновациялық тәсілі болып табылады. Chocofamily мысалы тәуекелдерді басқаруды белсенді пайдалану бизнесті дамытуға және оның күрделі ортада тұрақтылығын қамтамасыз етуге қалай көмектесетінін көрсетеді [6].

Төртінші инновациялық тәсіл – адам ресурстарын басқару. Бүгінде компаниялар табысқа жету үшін адам ресурстарын басқаруға көбірек көңіл бөлу керек екенін түсінеді. Инновациялық әдістер жұмысқа қабылдау, дамыту және сақтау процестерін болжау және оңтайландыру үшін деректерді талдауды пайдалануды, сондай-ақ қызметкерлердің өнімділігі мен мотивациясын бағалаудың жаңа тәсілдерін қолдануды қамтиды.

Адам ресурстарын басқару бизнесті басқарудың маңызды бөлігі болып табылады және оны басқарудың инновациялық тәсілі ретінде қарастыруға болады. Бұл компаниялар өз адамдарын басқаруды оңтайландыру және бизнес-процестердің тиімділігін арттыру үшін әртүрлі әдістер мен тәсілдерді пайдалана алатынын білдіреді.

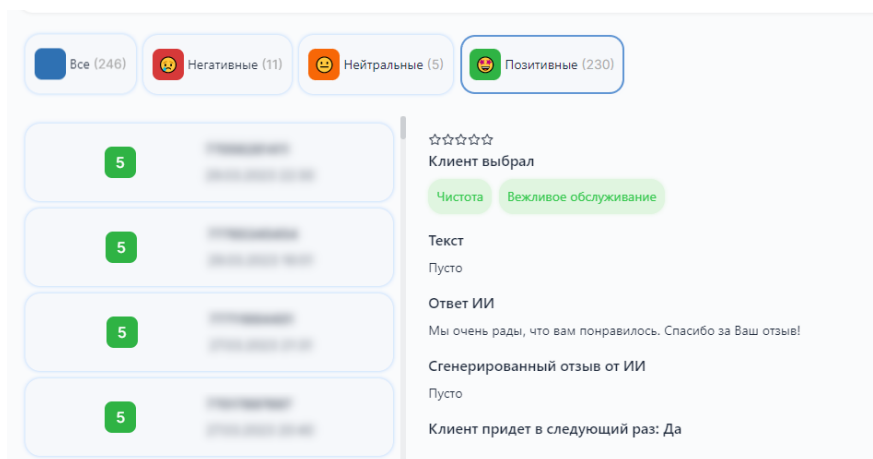
Адам ресурстарын басқарудағы инновациялық тәсілдің негізгі аспектілерінің бірі цифрландыру және процестерді автоматтандыру сияқты жаңа технологиялар мен тәсілдерді пайдалану болып табылады. Компаниялар жалдау және оқыту, мансапты басқару, бағалау

және өнімділікті басқару сияқты HR процестерінің тиімділігін арттыру үшін әртүрлі бағдарламалық өнімдер мен құралдарды пайдалана алады [7].

Қазақстан Республикасында адам ресурстарын басқарудың инновациялық әдістерін табысты қолданатын көптеген IT-компаниялар бар. Мысал ретінде, «A1 Capital» компаниясын келтіргіміз келеді «A1 Capital» компаниясы – сұлулық салоны, медициналық орталық, фитнес студия, мейрамхана иелеріне бизнесті автоматтандыруға, клиенттік базамен жұмыс жасауға және де олардың қайтарымын ұлғайтуға көмектесетін IT компания болып табылады. Компания қазіргі уақытта аталған ұйымдарға клиенттерден кері байланыс сұрау процесін Жасанды Интеллект көмегімен автоматтандыруға көмектесті.

Клиенттерден кері байланыс жинау кез келген бизнестің маңызды аспектісі ғана емес, сонымен қатар көрсетілетін қызметтердің сапасын арттырудың негізгі факторы болып табылады. Жасанды интеллектті пайдалану арқылы сіз шолуларды жинау және талдау процесін жеңілдетуге және жақсартуға болады, бұл өз кезегінде қызмет көрсету деңгейін және тұтынушылардың қанағаттануын жақсартуға көмектеседі.

Клиенттердің кері байланысының негізгі жинағы нейрондық желі негізінде чат ботын құру болды. Чат-бот клиентті процедуралардан кейін салонға бару туралы пікір қалдыруға шақырады. Клиент опцияларды автоматты түрде таңдай алады - оған не ұнады, не ұнамады. Содан кейін Жасанды Интеллект кері байланыс бойынша деректерді жинайды және аналитиканы көрсетеді (1-сурет). Бұл қызмет көрсету саласындағы ұйымдардың иелеріне тұтынушылардың ең көп наразылығын тудыратын аспектілерді жақсартуға назар аударуға, сондай-ақ қызметкерлердің жұмысын бақылауға мүмкіндік береді.

1-сурет. «A1 Capital» компаниясының кері байланыс жинаудағы Жасанды Интеллект арқылы жасалатын аналитикасы

Ескерту - Автормен құрастырылған

Осылайша, адам ресурстарын басқару компанияларға еңбек нарығындағы тиімділігі мен тартымдылығын арттыруға мүмкіндік беретін бизнесті басқарудың инновациялық тәсілінің маңызды құрамдас бөлігі болып табылады [7].

Бесінші инновациялық тәсіл – бизнесті басқарудың экожүйелік тәсілі.

Бизнесті басқарудың экожүйелік тәсілі салыстырмалы түрде жаңа және инновациялық басқару тұжырымдамасы болып табылады, ол компаниялар, тұтынушылар, серіктестер және басқа да мүдделі тараптар инновацияларды бірлесіп дамыта алатын және бизнес тәжірибесін жетілдіре алатын бірлескен бизнес қауымдастықтарын құру идеясына негізделген.

Экожүйелік тәсіл компанияның өзі барлық бизнес-процестерді және тұтынушылармен және серіктестермен байланыстарды бақылайтын дәстүрлі басқару тәсілінен ерекшеленеді. Оның орнына, экожүйелік тәсіл ашық платформаларды құруға және экожүйе қатысушылары арасында ынтымақтастықты ынталандыруға бағытталған.

Бизнесті басқарудағы экожүйелік тәсілдің бірқатар артықшылықтары бар, соның ішінде:

- Инновацияны дамыту: Экожүйеде компаниялар оңай идеялар мен тәжірибе алмаса алады, бұл жаңа өнімдер мен қызметтерді дамытуға ықпал етеді.

- Өнімдер мен қызметтердің сапасын арттыру: Клиенттермен және серіктестермен ынтымақтастық компанияға кері байланыс алуға және оның өнімдері мен қызметтерінің сапасын жақсартуға мүмкіндік береді.

- Нарық үлесін ұлғайту: Экожүйені құру компанияға жаңа тұтынушылар мен серіктестерді тарту арқылы нарықтағы үлесін арттыруға мүмкіндік береді [8].

Қазақстанда өз бизнесін басқаруда экожүйелік тәсілді қолданатын компаниялар да бар. Мысалы, Kaspi.kz – 9 миллионнан астам пайдаланушыны, 400 000 кәсіпкерді және 95 000 дүкенді біріктіретін қаржылық қызметтердің экожүйесі. Компания электрондық ақша, несие, сақтандыру және т.б. сияқты қаржылық қызметтер мен өнімдердің әртүрлі түрлерін біріктіретін платформа құрды, бұл экожүйе қатысушыларына барлық қажетті қаржылық қызметтерді бір жерден алуға мүмкіндік береді. Бұл пайдаланушылар үшін көбірек құндылық жасайды, бұл бизнестің өсуіне және компанияның нарықтық үлесін арттыруға ықпал етеді [3].

Қорытындылай келе, бизнесті басқарудағы инновациялық тәсілдер заманауи компаниялар үшін табыстың негізгі факторы болып табылады деп айта аламыз. Олар жобалар мен ресурстарды тиімді басқаруға, тәуекелдерді азайтуға, өнімдер мен қызметтердің сапасын жақсартуға және нарықтағы позицияңызды нығайтуға мүмкіндік береді.

Қазіргі уақытта компаниялар тез өзгеретін нарық жағдайларына дайын болуы және өз қызметінде инновациялық тәсілдерді қолдануы керек. Қолданыстағы әдістерді ұстану ғана емес, сонымен қатар белгілі бір компания үшін ең тиімді болатын өзіңіздің тәсілдеріңізді жасау маңызды.

Бизнесті басқарудың инновациялық тәсілдері үнемі жетілдірілуде және әртүрлі салаларда, соның ішінде IT, қаржы, өндіріс және маркетингте қолданылады. Табысты компаниялар бәсекелестерден оқ бойы озық болуға ұмтылады және өз процестерін жақсарту және нарықтағы позицияларын нығайту үшін жаңа технологияларды пайдаланады.

Осылайша, бизнесті басқарудағы инновациялық тәсілдер заманауи компаниялардың дамуында маңызды рөл атқарады және олардың тез өзгеретін нарықта жоғары нәтижелерге қол жеткізуіне көмектеседі.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Chesbrough, H., Vanhaverbeke, W., & West, J. (Eds.). (2014). *New frontiers in open innovation*. Oxford University Press.
2. Christensen, C. M., & Raynor, M. E. (2013). *The innovator's solution: Creating and sustaining successful growth*. Harvard Business Review Press.
3. <https://kaspi.kz/>
4. Kotler, P., Kartajaya, H., & Setiawan, I. (2016). *Marketing 4.0: Moving from traditional to digital*. John Wiley & Sons.
5. Carayannis, E. G., & Campbell, D. F. (2020). Open innovation diplomacy and a 21st century fractal research, innovation and sustainability paradigm: Creating and sustaining global partnerships. *Journal of open innovation: Technology, market, and complexity*, 6(1), 1-26.

6. Gao, X., Yang, Y., & Xie, Y. (2020). Open innovation, technological innovation capability, and firm performance: A perspective of organizational learning. *Journal of open innovation: Technology, market, and complexity*, 6(4), 1-20.

7. He, Z., & Wong, P. K. (2018). What determines firms' innovation performance in developing countries? Evidence from China. *Journal of Business Research*, 89, 226-233.

8. Kocakulah, M. C., Oztekin, A., & Arditi, D. (2019). Risk identification and allocation in public-private partnership transportation projects: A case study of Kazakhstan. *International Journal of Project Management*, 37(1), 1-16. doi: 10.1016/j.ijproman.2018.09.003

УДК 33.338

КӘСІПОРЫННЫҢ БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІЛІГІҢ ТЕОРИЯЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІ

Бахытұлы Алтай

Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ магистранты, Астана, Қазақстан
Ғылыми жетекшісі - э.ғ.к., қауымдастырылған профессор Карипова А.Т.
Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева,
г. Астана, Казахстан

Бәсекеге қабілеттілік-бұл фирманың, өнімнің, ұсыныстың немесе мемлекеттің нарықта басқа ойыншылармен тиімді бәсекелесуге және ұзақ мерзімді перспективада табысты болып қалуға қабілеттілігі.

Бәсекеге қабілеттілік көптеген факторларға байланысты, мысалы, өнімнің немесе ұсыныстардың сапасы, құны, қызмет көрсету дәрежесі, инновациялар, өндіріс тиімділігі, компанияның беделі және т.б. Ол сондай-ақ сыртқы факторларға, мысалы, қаржылық жағдайларға, мемлекеттік саясатқа, заңнамаға, технологиялық өзгерістерге және т.б.

Бәсекеге қабілеттілік кез-келген фирма немесе мемлекет үшін қажетті сәт болып саналады, мысалы, ол көп сатып алушыларды тартуға, пайданы ұлғайтуға және нарық үлесін арттыруға мүмкіндік береді. Ол әлі де инновацияларға, мүлікті жақсартуға және өнімділікті арттыруға ықпал етеді, бұл нарықтағы ұзақ мерзімді жеңіс пен тұрақтылыққа кепілдік береді.

Фирманың бәсекеге қабілеттілігі-бұл оның жұмысының маңызды нюансы, ол көптеген теориялық ойларға байланысты. Олардың кейбірін талдап көрейік:

1. Фирманың ресурстары: бәсекеге қабілеттілік капитал, еңбек ресурстары, материалдар мен технологиялар сияқты фирма ресурстарының қол жетімділігі мен тиімді қолданылуына байланысты.

2. Бәсекелестік стратегиялар: кәсіпорын нарықта тиімді бәсекелес болу үшін оңтайлы бәсекелестік стратегияны таңдауы керек. Мысалы, кәсіпорын бәсекелестер арасындағы жеке өнімді белгілеу үшін өнімді саралау стратегиясын немесе төмен шығындарды ұсыну үшін шығындарды азайту стратегиясын қолдана алады.

3. Инновация: инновация және жаңа тауарлар мен ұсыныстардың қалыптасуы компанияның бәсекеге қабілеттілігін едәуір арттыруға барлық мүмкіндіктерге ие. Жаңа технологиялар мен процестердің қалыптасуы компанияның тиімділігін арттыруға және оған нарықта бәсекелесуге мүмкіндік береді.

4. Сапа менеджменті: өнімнің немесе ұсыныстардың сапасы фирманың бәсекеге қабілеттілігіне әсер ететін қажетті сәт болып саналады. Сапа менеджменті өнімнің немесе ұсыныстардың жоғары сапасын қамтамасыз ету үшін мұқият жұмыс істеуі керек.

5. Стратегиялық менеджмент: тиімді стратегиялық менеджмент кәсіпорынға өзінің мықты және әлсіз жақтарын, сондай-ақ нарықтағы қабілеттер мен қауіптерді анықтауға